

Nr 169.

Av herr Lindman m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förrättande av syn å lärareboställe.

Genom kungl. kungörelsen den 18 september 1918 angående boställningsordning för lärarpersonalen vid folk- och småskolor hava folkskoleinspektörerna fått en befogenhet, som annars ej ens är uppdragen åt juridiskt bildade domare. När dessa syna andra boställen, ha de med sig edsvurna nämndemän, som jämte synförrättaren döma i saken, och i protokollet gives parterna besvärshänvisning till högre rätt för händelse av missnöje. Så icke vid syn å lärareboställe. Där förrättas synen av folkskoleinspektören ensam eller av lämplig person, som skolöverstyrelsen efter framställning av inspektören därtill förordnar. Inspektören förer ensam protokollet och gör däri anteckning om behövliga reparationer. Protokollet underskrives av honom ensam och förvaras desslikes, och efter ett år tillser han, att vid synen anmärkta reparationer blivit verkställda. Den enda befogenhet, som gives åt församlingen, är, att dess skolråd får välja ombud, samt att inspektören förrättar synen "i närvaro av ombud för skolrådet". Någon besvärshänvisning gives icke och föreskrives icke heller i förordningen.

Folkskoleinspektören, som vid sådan syn närmast borde intaga samma ställning som konsistorieombud vid syn å prästboställe, har dock tillerkänts ensam beslutanderätt, där det kan gälla avsevärda utgifter för skoldistriktet. Samma maktbefogenhet har den synförrättande, som på förslag av folkskoleinspektören förordnas av skolöverstyrelsen. Visserligen har genom kungl. kungörelsen den 21 september 1921 bestämts den ändringen i § 10 av ovan nämnda boställsordning, att av- och tillträdessyn må hållas inom tiden fyra månader före till fyra månader efter tjänstebostadens avträädande, för att

folkskoleinspektören skall få lättare tillfälle att själv verkställa synen, men även sedan denna kungl. kungörelse trätt i kraft, är det i vissa inspektörsdistrikt regeln, att en annan person än inspektören utses till syneförrättare, och då härtill vanligen förordnas en närboende folkskollärare eller f. d. folkskollärare har denne, han må vara huru personligen aktningvärd som helst, näppeligen nödig auktoritet gentemot sina nuvarande eller f. d. kamrater och, såsom intresserad medlem av deras kår, blir det svårt för honom att vinna erkännande såsom fullt opartisk, då det gäller att såsom ensam domare skipa rättvisa mellan lärarens och församlingsombudens stridiga intressen.

Fastän en sådan administrativ enrådighet vid avgörande av viktiga kommunala angelägenheter försvarats med, att ifrågavarande syneförrättningar därigenom skulle bliva mindre kostsamma, skola förvisso kommunerna gärna underkasta sig utgiften för att få opartiska, sakkunniga syneförrättare bland häradets nämndemän. Dessutom torde den anordning kunna vidtagas, att dessa syneförrättningar endast då förekomma, när vederbörande tillträdare eller distrikt själv begär sådan. Och såsom i andra likartade fall bör även vid sådan syn besvärshänvisning givas och uttryckligen stadgas, vilken myndighet som skall upptaga och avgöra besvären.

I skrivelse till andra kammarens första tillfälliga utskott vid 1921 års riksdag har skolöverstyrelsen, fastän den icke ansåg, att erfarenheten ännu givit vid handen, att någon förändring i hithörande bestämmelser behöfde ske, dock ansett "en sådan förändring närmast böra gå i den riktningen, att vid syneförrättarens sida ställdes en eller ett par bisittare, som då lämpligen kunna väljas bland häradets nämndemän". Redan detta bleve en avsevärd förbättring, men alltjämt kvarstode dock den oegentligheten, att folkskoleinspektören eller en i hans ställe tillförordnad person skulle vara ordförande i synenämnden och förrätta synen.

Ovannämnda utskott avstyrkte visserligen vid fjolårets riksdag en motion om ändring i ovannämnda förhållanden, men uttalade enhälligt, och utskottets utlåtande bifölls av andra kammaren, att utskottet "väl finner möjligt, att det kan komma att visa sig i alla parters intresse, att förhållandet mellan skoldistriktens bestämmanderätt och folkskoleinspektörernas uppgift erhåller en närmare precisering".

På grund av ovan anförda hemställes,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära, det syneförrättningar å lärareboställen under skoldistriktets medverkan må verkställas av fullt opartiska, sakkunniga och edsvurna personer,

samt att sådan förrättning endast då må förekomma, när vederbörande tillträdare eller distrikt sådant yrka.

Stockholm den 31 januari 1922.

		<i>Arvid Lindman.</i>
<i>P. Nilsson</i> i Bonarp.	<i>David Norman.</i>	<i>P. M. Olsson.</i>
<i>Erik Nylander.</i>	<i>Oscar N. Olsson.</i>	<i>Richard Hermelin.</i>
<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>C. J. Öberg.</i>	<i>Ludwig Brännström.</i>
<i>Per Pehrsson.</i>	<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Nils Holmström.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>K. Bergström.</i>	<i>Edvin Leffler.</i>
<i>Ax. Sundling.</i>	<i>O. Silfverschiöld.</i>	<i>E. Uddenberg,</i> <i>Varberg.</i>
<i>O. A. Ernfors.</i>	<i>Bertha Wellin.</i>	<i>C. O. Johanson.</i>
<i>Swen Persson.</i>	<i>H. Kinmanson.</i>	<i>Adolf Wallerius.</i>
<i>Carl Arv. Andersson.</i>	<i>É. O. Magnusson</i> i Tumbult.	<i>Dan. Poppius.</i>
<i>Albert Johansson.</i>	<i>J. Fjellman.</i>	<i>C. A. Björkman,</i> <i>Långhem.</i>
